

آقای مصدق السلطنه ۱ رأی
 آقای مفتی ۱ رأی
 لایقره ۱ ورقه
 نایب رئیس - عده حضار ۹۶ آقای
 رهنا ۲ رأی آقای افسر ۲ رأی آقای
 حکمت ۱۱ رأی ورقه سفید ۱۲ اکثریت
 حاصل نشد باید تجدید شود.
 پیشنهاد تنفس هم شده است اگر
 آقایان اجازه میفرمایند چند دقیقه تنفس داده
 شود.
 جمعی از نمایندگان - صحیح است
 (در این موقع جلسه برای تنفس
 تعطیل و پس از بیست دقیقه مجدداً تشکیل
 گردید)
 معاون وزارت مالیه - يك فقره لایحه
 است برای کسر مخارج راه آهن جلفای
 تبریز و دریاچه ارومیه نسبت بمخارجی که
 وزارت فواید عامه در سال گذشته در
 بودجه خرج خودش پیش بینی کرده
 بود.
 یعنی وزارت فواید عامه صد و هفتاد
 هزار تومان برای این کار پیش بینی کرده
 ولی بعد معلوم شد که تا آخر سال نود و هفت
 هزار و نه صد و هجده تومان علاوه خرج شده
 است
 البته عایداتش هم بهمین نسبت زیاد
 بوده است ولی در هر صورت چون این خرج
 اضافه تصویب نشده بوده است از این جهت این
 لایحه را تقدیم میکنم
 يك فقره لایحه هم راجع به حقوق
 ورثه مرحوم میرزا سید علی خان است که از
 مستخدمین قدیمی وزارت داخله است و تقدیم
 میشود
 نایب رئیس - رجوع میشود بکمیسیون
 مربوطه
 انتخاب یک نفر نایب رئیس که اکثریت
 حاصل نشد تجدید میشود
 (اخذ آراء بعمل آمد)
 نایب رئیس - آقایان نظار تشریف
 بیاورند
 (استخراج آراء بعمل آمده نتیجه به
 ترتیب ذیل حاصل شد)
 مهره تفتیشیه ۹۰
 اوراق رأی ۹۰
 آقای افسر ۲۸ رأی
 آقای رهنا ۲۷ رأی
 آقای حکمت ۲۲ رأی
 آقای سهراب راده ۱ رأی
 آقای مفتی ۱ رأی
 ورقه سفید علامت امتناع ۱۲
 نایب رئیس - اکثریت حاصل نشد
 تجدید میشود. این مرتبه اکثریت نسبی
 است.
 (اخذ آراء بعمل آمد)
 نایب رئیس - اخذ آراء تمام شد
 شروع میشود باستخراج
 (آقایان مستخرجین آراء مند کور را

استخراج نموده نتیجه بشرح آتی حاصل
 گردید)
 مهره تفتیشیه ۸۹
 اوراق رأی ۸۹
 آقای افسر ۴۱ رأی
 آقای رهنا ۳۱ رأی
 آقای حکمت ۵ رأی
 آقای مفتی ۱ رأی
 آقای رضوی ۱ رأی
 آقای دست غیب ۱ رأی
 ورقه سفید علامت امتناع ۸
 ورقه لایقره ۱
 نایب رئیس - عده حضار هشتاد و نه
 آقای افسر با اکثریت نسبی چهل و یک رأی
 انتخاب شدند اگر آقایان اجازه بفرمایند
 جلسه ختم شود
 بعضی از نمایندگان - صحیح است
 نایب رئیس - پیشنهادی راجع بدستور
 جلسه آتی شده است قرائت میشود
 (بشرح آتی خوانده شد)
 بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون
 مبتکرات راجع بطبع فرهنگ آزاد جزو دستور
 جلسه آتی شود
 دست غیب - امامی خوئی - عبداللہ یسائی
 لطف الله لیقوانی - اسکندری - اخگر -
 بعضی از نمایندگان - قانون ممیزی
 نایب رئیس - آقای دست غیب
 (اجازه)
 دست غیب - اما راجع بقانون ممیزی
 از قراریکه اعضاء کمیسیون میگویند هنوز
 خبرش نیامده و مسئله طبع این کتاب
 بفرموده آقای اخگر همه اش پنج دقیقه طول
 میکشد که فقط معلوم شود که آیا
 این قابل توجه هست یا نه ؟
 (در این موقع آقایان نمایندگان
 خارج میشدند)
 و حالاً آقایان تشریف میبرند و مجلس
 را میخواهند از اکثریت ببندازند آن يك
 موضوعی است علیحدته ولی این مسئله
 چنانکه عرض کردم بیش از بیست دقیقه معطلی
 ندارد
 نایب رئیس - عجله عده کافی برای
 رأی نیست جلسه آتی روز سه شنبه سه و نیم
 قبل از ظهر و دستور هم لایحه دیون دولتی است
 (مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر
 ختم شد)
 نایب رئیس مجلس شورای ملی -
 طباطبائی دیبا
 منشی - م. شهاب
 منشی - علی - خطیبی

جلسه ۴۴۴
صورت مشروح مجلس
سه شنبه هشتم دی ماه
هزار و سیصد و چهار
مطابق سیزدهم جمادی الثانی
هزار و سیصد و چهل و چهار
 مجلس دو ساعت و بیست دقیقه پیش از
 ظهر بریاست آقای تدین
 تشکیل گردید

(صورت مجلس یکشنبه ششم دی
 ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت
 نمودند)
 رئیس - آقای حاج آقا رضارفع
 (اجازه)
 حاج آقا رضا رفیع - قبل از دستور عرض
 داشتم
 رئیس - آقای دکتر محمد خان
 مصدق
 دکتر محمد خان مصدق - قبل از دستور
 عرض دارم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - قبل از دستور
 رئیس - آقای طهرانی
 آقا شیخ محمد علی طهرانی - اگر وقت
 رسید قبل از دستور
 رئیس - آقای یاسائی
 یاسائی - در دستور عرض دارم
 رئیس - آقای کازرونی
 کازرونی - بنده دیگر عرضی ندارم
 رئیس - آقای الموتی
 الموتی - قبل از دستور عرض دارم
 رئیس - آقای عراقی
 عراقی - قبل از دستور
 رئیس - آقای افسر
 افسر - بنده قبل از دستور عریاضی
 دارم .
 رئیس - آقای شوشتری
 آقا سید محمد علی شوشتری - بنده
 این طور بگویم خورد نه برای استرآباد
 بنده در جلسه قبل تقاضای تعقیف مالیاتی
 کرده ام .
 استدعا میکنم آن را اصلاح بفرمائید
 (تقاضای تعقیف مالیاتی نسبت باملاک خالصه
 انتقالی) بجهت اینکه استرآباد خالصه ندارد
 لهذا تقاضای کنم امر بفرمائید اصلاح
 شود .
 رئیس - اصلاح می شود . آقای
 دست غیب
 دست غیب - در دستور عرض دارم
 رئیس - نسبت بصورت مجلس دیگر
 ایرادی نیست ؟
 (اظهاری نشد)
 رئیس - صورت مجلس تصویب شد
 آقای حاج آقا رضارفع
 (اجازه)
 حاج آقا رضا رفیع - در چند ماه قبل
 بر حسب پیشنهاد وزارت فواید عامه يك
 تصویب نامه در هیئت وزراء تصویب شده
 و فرستاده شده است بورارت مالیه و از طرف
 وزارت مالیه بگیلان فرستاده شده است
 اساساً راجع بچنگلها يك تصمیمی گرفته
 شده ولی باید فرق گذاشت بین املاک
 مردم و چنگل
 گیلان هم اش چنگل است و بالاخره
 زراعت مردم در بعضی جاها واقع است که
 دارای چند درخت است ولی این چنگل

نیست چنگل عبارت از يك چیز علیحدته
 است . یکجائی که مشجر است اسم دیگر
 دارد .
 اساساً اگر قطع درخت در گیلان
 ممنوع باشد بکلی زراعت گیلان باید از
 دست برود و هیچ مردم نمی توانند زراعت
 بکنند .
 برای اینکه تمام خانه های رعیتی
 همه سال يك درختهایی میروید باسامی
 مختلف توسعه اسیر و راش که برای تلمبار و
 غیره مجبورند این درختها را بکنند و
 حوائج خود را انجام بدهند بموجب این
 تصویب نامه رعیت گیلان باید شش فرسخ
 راه بیاورد تا از مالیه اجازه بگیرد برای قطع
 یک درختی که دو قران قیمتش است باید دو
 تومان خرج کند و بیاورد خبر بدهد و برود
 يك درخت بکنند . این بکلی غیر عملی
 است .
 در این زمینه يك هر یضه هم از طرف
 علمای گیلان و عموم مردم و ملائین رسیده
 است . اساساً در گیلان شیب سه قسمتش ملاک
 هستند و تمام فقرای گیلان هم يك خورده
 ملک دارند .
 در این خصوص خواستم استدعا کنم
 که بوزارت فواید عامه تذکر داده شود
 که بمالیه امر بدهند این تصویب نامه فعلاً
 بلا اجرا بماند تا دو باره در این خصوص
 مطالعه بشود
 بعضی از نمایندگان - صحیح است
 رئیس - آقای دکتر محمد خان
 مصدق
 (اجازه)
 (آقای وزیر فواید عامه برای نطق
 از صندلی خود حرکت نمودند)
 رئیس - (خطاب به آقای دکتر محمد
 خان مصدق) بفرمائید میخواهند جواب
 بدهند .
 وزیر فواید عامه - البته همان طور
 که فرمودند این يك مسئله است
 که روی هم رفته ممکن است يك رحمان زیادی
 برای مردم تولید بکند .
 و همینطور بوزارتخانه هم شکایت
 رسیده است و تذکری که آقا دادند بنده
 میدانم ولی نمی شود بوزارت مالیه بوش
 که تصویب نامه موقوف الاجرا شود ولی
 در صدد هستیم که در فاصله همین سه چهار
 روزه این مسئله را مطالعه کنیم و از طرف
 وزارتخانه يك پیشنهادی بهیئت وزراء بشود
 که اگر زحمانی برای مردم تولید کرده
 است آن زحمتها رفع شود .
 حاج آقا رضارفع - بنده آسودگی
 مردم را میخواهم بهر ترتیب بشود حاضر
 مدرس - این مسئله قانون می خواهد
 با تصویب نامه نمیشود .
 رئیس آقای دکتر محمد خان
 مصدق .

میتوانند شرکتی تشکیل دهند نمی تواند جلو گیری از این مسئله بکنند و بوسیله این ماده ما غیر مستقیم امتیاز را به یک شرکت خارجی خواهیم داد.

وزیر فواید عامه بنده این مسئله را بطوریکه اینجا نوشته مضر نمی دانم و شاید هم محتاج نمی دانستم که توضیحاتی بدهم.

زیرا اکثریت آقایان نمایندگان را بنده موافق می دانم و از حیث این ماده محتاج توضیح نمی دانم.

و لیکن یک مطلبی را می خواستم عرض کنم که در نظر آقایان باشد این اندازه اصراریکه آقایان در سرمایه خارجی دارند در صورتی که از طرف دیگر در تمام جاها حتی در مرام احزاب صحبت از جلب سرمایه آبا جلب سرمایه خارجی را چه شکل می خواهید بعمل بیاورید یا این است که دولت سرمایه خارجی را باید قرض کند که این بدترین راه است یا این است که در مسائل اقتصادی یک راهی - یک ترتیبی بکنند که سرمایه میل بکنند بیاورد و یک شرکت هائی ایجاد شود.

اگر شما می خواهید هم سرمایه خارجی را جلب کنید و هم از هر طرف که او بخواهد بیاید جلوی او را دو دستی بگیری !! آنوقت بنده از آقایان سؤال می کنم آن راهی که برای جلب سرمایه خارجی موافق فواید عامه باشد و قوانین مملکت ایجاد می شود سرمایه هم وطن ندارد از هر کجا که می آید بیاید.

رئیس رأی گرفته می شود بکفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی می دانند قیام نمودند (اثر قیام نمودند)

رئیس کافی است پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب (شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که بعد از هیات تشکیل شرکتی اضافه شود (از ایرانیان) کازرونی اجازه خواستند و همه اش هم صحیح است فرمودند بنده بفرمایشات آقای وزیر فواید عامه متقاعد نشدم هر گویای که در دنیا تشکیل شد ابتدایش همینطور چیز ها بود.

بنده نمی خواهم اسم ببرم آقایانیکه تاریخ دان هستند می دانند بنده مخالف نیستم که امتیازی به ایرانی داده شود ولی یک شرکت غیر ایرانی در ایران تشکیل شود و اسمش این باشد که مطیع قوانین ایران است پس از دو سال از تبعیت ایران خارج می شود.

وزیر فواید عامه نداننده محترم ماده سیزده را معلوم میشود خوانده اند بنده میخوانم - انتقال این امتیاز بهر نحوی از انحاء با نفع خارجی یا شرکتهای خارجی متنوع و موجب الفاء این امتیاز خواهد بود.

ولی در صورتیکه موافق ماده هفت شرکتی تشکیل شود اتباع خارجه هم می توانند تا چهل و نه درصد از سهام شرکت مزبور را خریداری نمایند بنا بر این باین ترتیب رفع نگرانی آقا خواهد شد.

رئیس آقای سید یعقوب - معالفاست. رئیس آقای سید یعقوب - معالفاست. رئیس آقای سید یعقوب - معالفاست.

مخبر بنده قبول نمیکنم. رئیس رأی میگیریم بقبول توجیه بودن این پیشنهاد آقایانیکه این پیشنهاد را قبل توجیه میاندادند قیام نمودند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس آقای آقا سید یعقوب - موافقم.

هم رعیت بهین نحوی است که در این ماده نوشته شد است یا طرز دیگری است؟

مخبر - بنده در این قسمت فقط این را قبول میکنم که نوشته شود هرگاه اختلافی بین دولت و صاحبان امتیاز یا شرکت قائم مقام آنها تولید شود رئیس - جمله پیشنهادی بعد از صاحبان امتیاز علاوه میشود و اینطور میشود (بن دولت علیه و صاحبان امتیاز یا شرکت یا قائم مقام آنها تولید شود) رأی گرفته میشود بماده چهارده با این اصلاحی که آقای مخبر قبول کردند آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. تبصره هم داشت که خوانده شد بنابر این تبصره رأی گرفتیم ماده پانزده قرائت میشود (شرح آتی قرائت شد)

ماده پانزدهم - برای بدست آوردن علف اصل السوس رضایت مالکین اراضی شرط و بعهده صاحبان امتیاز است که ترضیه مالکین اراضی را بعمل آورند.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای حائریزاده

حائریزاده - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟ (اظهاری نشد)

رئیس - پیشنهاد آقای میرزا ابوالفتح نظامی قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۱۵ بطریق ذیل اصلاح شود

ماده ۱۵ - برای بدست آوردن علف اصل سوس واحداث هر گونه بنا کارخانه رضایت مالکین اراضی شرط و بعهده صاحبان امتیاز است که ترضیه مالکین اراضی را از هر جهت بعمل آورند.

میرزا ابوالفتح خان نظامی - در قسمت هلب اصل سوس در اینجا مینویسد که باید رضایت صاحبان اراضی را بعمل بیآورند ولی در قسمت سایر مداخلات ذکر کردی در ماده نشده شاید اصل ماده هم نظر بنده را تأمین کند ولی این هم ضرری ندارد که قید شود.

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - اگر نماینده محترم درست در ماده دقت کنند پیشنهاد خودشان را استرداد میکنند.

ما در حکم جای قانون گفتیم سلب تسلط مالکین از املاتکنان بشود؟ یا کدام یک از قوانین ما این حکم را کرده؟ ما امتیاز احداث کارخانه را میدهم. حالا بیائیم

جميع چیزهایی را که در دنیا ممکن است پیدا شود قید کنیم؟

ما میگوئیم ترضیه صاحبان اراضی که این علف در ملکشان هست بعمل میآورند.

رئیس - عقیده کمیون چیست؟

مخبر - آقای کازرونی توضیح دادند.

کمیسیون هم قبول نمیکند.

میرزا ابوالفتح خان نظامی - استرداد میکنم.

رئیس - آقای حائریزاده پیشنهادی کرده اند قرائت میشود (باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بعد از صاحبان امتیاز نوشته شود یا شرکت قائم مقام آنها.

حائریزاده - در ماده پیش این جمله اضافه شد. در اینجا هم ضرری ندارد اضافه شود و گمان میکنم آقای مخبر هم قبول کنند.

مخبر - در این قسمت هم همانطور که آقای یاسائی در ماده قبل تذکر دادند در اینجا هم بنده قبول میکنم که بعد از صاحبان امتیاز یا شرکت قائم مقام آنها اضافه شود.

رئیس - نظریه آقای اتحاد هم بعد از قبول پیشنهاد آقای حائری زاده تأمین شده است.

اتحاد - بلی

رئیس - نظریه آقای امامی هم تأمین شده است.

امامی - بلی

رئیس - رأی گرفته می شود به ماده پانزده با اضافه یا شرکت قائم مقام آنها بعد از جمله صاحبان امتیاز آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی آقای آقا میرزا شهاب قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم

عموم اعضاء دفتری مستخدمین و کارگران کل امور مربوط به این امتیاز باید ایرانی باشند در صورتیکه مستخدمین فنی از اتباع ایران وجود نداشته باشند در آن صورت پس از حضور اجازه از وزارتین خارجه و فوائد عامه که از اتباع کدام دولت خواهند استخدام نمود صاحبان امتیاز اقدام میکنند.

میرزا شهاب کی استوان

آقا میرزا شهاب - در کرمان ماملی است معروف که میگویند سراز قلم بستن بدرد نمیآید.

حالا هم بنده در اینجا عرض میکنم ما اگر مواد را یک قسمی بنویسیم که از هر تصویری و توهمی دور بشویم بهتر است

اینجا دو شرط است یکی اینکه کارکنان دفتری و عملیه جات این کار باید ایرانی باشند و یکی هم اینکه اگر خواستند متخصصین فنی از برای این کار استخدام کنند اول ملیت آن مستخدمین را از وزارت فوائد عامه و وزارت خارجه اجازه بخواهند آنوقت استخدام میکنند. همینطور صاحب کارخانه وقتی خواست یک متخصص فنی استخدام کند باید از یک دولتی استخدام بکند که مناسب بحال ایران باشد بنابراین با تحصیل اجازه از این دو وزارتخانه باشد و هیچ عیبی هم ندارد.

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - بنده گمان میکنم در یک کارهای آزادی اینگونه مواد وارد کردن بی اثر باشد آنهم در صورتیکه هیچ لزومی هم نداشته باشد.

فرض کنید بنده یک تجارتخانه دارم دلم خواست یک منشی از بی نهایتترین میآورم

آقای اسفندیار - نیآورید

کازرونی - چشم نمیآورم. اما شما اطمینان میدهم که اگر من بنا باشد عمله و کارگر مستخدم و منشی از خارجه بیآورم آنوقت تازه یک مواجب بگیر پانزده تومانی را تبدیل کرده به صد و پنجاه تومان.

در هر صورت این طور مسائل علاوه از اینکه انری ندارد لزومی هم ندارد و مذاکرات این قبیل مسائل هم در مجلس گمان نمیکنم یک صورت خوشی داشته باشد. در هر حال بسته است به نظر آقایان.

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟

مخبر - قبول میکنم

رئیس - رأی میگیریم بماده الحاقیه پیشنهادی آقای آقا میرزا شهاب آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (چند نفری برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد

زعیم - بنده هم یک پیشنهادی کرده بودم.

رئیس - در قابل توجه بودن تجزیه سابقه ندارد. موادی که در این لایحه بود تمام شد فقط باید منتظر خبر کمیسیون فوائد عامه بود در اجمع بماده ۱۳ لایحه دیوان دولتی جز دستور است.

آقای حائریزاده

(اجازه)

حائریزاده - البته آقایان از وضعیت هدلیه اطلاع دارند

رئیس - آقا لایحه دیگر جزو دستور است.

حائریزاده - بنده یک عرضی دارم که مربوط بدستور نیست قبل از ختم جلسه و قبل از شروع در دستور و کلا آزادانه بنده

خودشان را بگویند

رئیس - هنوز دستور ختم نشده است (آقای حائریزاده بجای خود مراجعین نمودند)

رئیس - شور در کلیات لایحه است آقای شیروانی

(اجازه)

شیروانی - در اصل لایحه البته مخالفی نیست ولی طرز تنظیم لایحه طوری شده است که بنده در موادش البته مفصل تر عرض خواهم کرد.

فقط در کلیات این لایحه بنده میخواستم نظر آقایان نمایندگان را که حصو کمیسیون نبوده اند متوجه کنم باینکه این لایحه مربوط بمقام دیوان داخلی ایران نیست. یعنی فقط مربوط بیک قسمت مخصوص است که در ضمن مواد احساس خواهند فرمود ۳ اصل را اینطوری که بنده در نظر دارم دولت در اینجا رعایت کرده. یکی دیونی که در عرض خدمت است.

یکی دیونی که در عرض آن اشیاء با اجناس بدولت داده شده است.

یکی دیگر هم دیونی است که محدود بیک زمانی کرده اند یعنی دیونی که از آنزمان تا حالا بعهده دولت تعلق گرفته است و وقتی ما مراجعه کنیم بدیونی که دولت دارد می بینیم بعضی دیون صحیح و مشروع هست اعم از دیون کوچک و بزرگ که شامل این دو اصلی است که دولت در نظر گرفته به شامل زمانی است که معین کرده اند.

بنده راجع باین موضوع یک پیشنهادی در کمیسیون بوده کردم و غالب اعضاء محترم کمیسیون هم تصدیق میفرمودند فقط گفته شد که این موضوع در مجلس مذاکره شود که راه حلی هم برای سایر دیون در نظر گرفته شود.

این نکته اساس این لایحه است که بنده در کلیات خواستم نظر آقایان را متوجه کنم.

رئیس - آقای دستغیب جزه موافقین این لایحه هستند. بفرمایند.

دستغیب در کلیات هر لایحه اسمش این بود که بایستی اول اصل موضوع را فهمید که بایستی داخل در قضیه دیون دولتی باید شد یا نباید شد؟

وقتی گفته شد که باید داخل در قضیه شد آنوقت ایرادات و نظریات آقایان در موقع شور در مواد باید گفته شود ولی اینک باید دیون دولتی مطرح شود و یک ترتیبی برای دیون دولتی داد آقای شیروانی موافقت و باید داخل در موادش که شدید طرز تنظیم لایحه و نظریات خودشان را بفرمایند.

جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است.

رئیس - نسبت به کفایت مذاکرات مخالفی نیست؟

آفاسیخ جلال - بنده مخالفم.

رئیس - بنده برای رأی کافی نیست. میماند برای جلسه دیگر. آقای آفاسید یعقوب سوالی از وزارت مالیه داشتند به وزارت مالیه هم اطلاع داده شده است. بفرمایند.

آفاسید یعقوب - بنده خواستم يك بولي را که کم کم در این دوره پنجم پیش آمده که وزراء حاضر نمی شوند برای جواب تذکره بندهم.

يك مسئله بود راجع متبنا که ی چهارم گذر نمودند فردا میآیم و جواب می دهم يك مسئله دیگر بود راجع بمالیه اصفهان و صندوق مالیه اصفهان که خاطر همه آقایان متضرر است.

بنده ۴ روز است سوال کرده ام. مگر هم آقای معاون در اینجا تشریف آوردند و جوابی ندادند آیا تحقیقی در این باب نگردانند یا توجه نداشتند با اینکه در واقع وزارت مالیه این مسائل را بیکجوری ملاحظه میکند؟

این است که تکرار میکنم سوال خود را و استدعا میکنم يك جواب تحقیقی بدهند.

بعضی میگویند صد و شصت هزار تومان بول برده شده است. بعضی میگویند صد و نوزده هزار تومان برده شده است و مظنون این هم يك شخصی برده است که در کابینه آقای مشیر الدوله بعد از کابینه آقای مستوفی السالك داخل شده است. در صورتیکه فلا آقای مصدق السلطنه نوشته بودند و این شخص را خارج کرده بودند معذلك او را آورده اند در مالیه و اینکار شده است.

بنده یک نفر نماینده هستم. صد و شصت هزار تومان از مالیه اصفهان یا صد و نوزده هزار تومان از يك مالیه به این محکمی برده شود نمی توانم ساکت بمانم لافلا آقای معاون يك جوابی من بدهند که قانع شوم و ببینم چه حکایتی شده است.

معاون وزارت مالیه - سوالانی که از طرف نمایندگان محترم میشود بفراموشی نمیگذرد.

در چندی قبل که آقای آفاسید یعقوب سوال فرمودند عرض کردم که تحقیقات میکنم و جواب عرض میکنم و همیشه هم بفرموده ام که جواب عرض کنم منتھی بخواسته ام جواب های عادی معمولی که کفایت مقصود را نمیکند عرض کرده باشم

سوالات نماینده محترم یکی راجع به متبنا کو و یکی راجع بتوافق چهارم بوده است و اگر خاطر آقا نباشد بنده بخاطر دارم

بالاخره يك تحقیقاتی از محل شده است و منتظرم جواب صحیحی برسد و

صورت صحیح بدست بیاید بعد جواب عرض میشود

اما در باب مسئله صندوق که می فرمایند بلی سوال نمایند، محترم رسیدن است و منظور هم این بود که جواب هرچه زودتر داده شود منتھی جواب مستلزم این است که تحقیقاتی بعمل بیاید تا بتوان شرح قضیه را حکایت کرد اخیراً يك برداشت هایی از صندوق مالیه اصفهان ظاهر شده است و کسانیکه مظنون بوده اند و متصدی بوده اند احضار کرده اند

محاکماتی در مرکز تشکیل شده است بعضی از آنها آمده اند و یکی دیگر از آنها هست که او را هم امر داده اند بفرستند و فعلاً چون مظنون هستند دولت امر داده است اموال اشخاصی که مظنون هستند در تحت نظر باشد تا اینکه در محاکمات يك رسیدگی هایی بعمل بیاید تا معلوم شود که قضیه یکی وارد میشود و برهر که وارد میشود ناچار میآنی است تا برطبق مقررات محاکماتی نسبت بآنها عمل شود

مخصوصاً این مسئله را با نهایت جدیت و مراقبت وزارت مالیه مشغول است باینکه در محاکمات مراقبت کند و تقدم این مسئله را نسبت بمسائلی که اهمیتش کمتر است بشناسد و مشغول هستیم و البته نتیجه را بطور کافی بعرض میرسانم

رئیس - آقای حائریزاده

(اجازه)

(در این موقع آقایان نمایندگان از مجلس خارج میشدند)

رئیس - آقایان خوب است تشریف بزنند

يك قدری تأمل بفرمایند بعد از ختم مذاکرات

حائریزاده - يك قانونی در کمیسیون عدله گذشت که محاکم صلح نامحدود در مملکت تشکیل شود بمعقده بنده خیلی خوب بود ولی برای امتحانش بهتر این است که محاکم صلح نامحدود در نقاطی تشکیل شود که اگر در يك اطاق يك کسی محکوم شد اوطاق بهلوش اطاق استیناف باشد که يك خسارت زیادی برای احقاق حق مردم تولید نشود

در این بودجه ای که از کمیسیون گذشته دیده شد که دوازده محکمه ابتدائی در کرسی هایی که محکمه استیناف هست ما داریم

مثلا در تهران شش محکمه بدایت دارد اگر بجای اینها صلح نامحدود تشکیل شود کارها سرعت جریانش بیشتر میشود و ضرری هم نخواهد داشت

مثل اینکه در نقاط مهم مثل بوشهر و استرآباد و نقاط دور از مرکز در اینجاها صلح نامحدود است و بدیهی است ما مودیتی

که صد و پنجاه فرسخ فاصله پیدا میکنند تا مرکز آن شکلی که دولت باید آنها را در تحت نظر بگیرد که موافق قانون رفتار نمایند نمیتواند

از این جهت تقاضا کردیم بدون اینکه تفاوتی در بودجه حاصل شود در جاهاتی که استیناف هست محاکم ابتدائی تبدیل شود بمحاکم صلح نامحدود و آن جاهاتی که صلح نامحدود هست و از مرکز استینافی دور است تبدیل شود بمحکمه بدایت که تفاوتی در بودجه پیدا نشود

این طرح را هم عده ای از آقایان نمایندگان امضاء کرده اند تقدیم میکنم که مراجعه شود کمیسیون که تا اسفند ماه بودجه را عوض کنند

چون عمل بر این بوده که تا بحال در مرکز بدایت داشته ایم و در اصفهان و بوشهر صلح نامحدود داشته ایم ۲۰ سال پیش هم با دولت مذاکره شد دولت هم در این باب نظر مخالفی نداشت و وعده دادند که در سال آتی به عوض میکنیم ولی عمل نشد

این است که ما در این قسمت پیشنهادی کرده ایم که از اول اسفند ماه تبدیل شوند که اگر سال بعد هم بودجه مملکتی يك دوازدهم يك دوازدهم تصویب شد لافلا تشکیلات مملکتی موافق مصالح مملکت باشد

شیروانی - بنده تقاضای فوریت می کنم

رئیس - حالا عده برای رأی کافی نیست بکمیسیون میبکرات ارجاع می شود جلسه آتی روز پنجشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم دستورات روز (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی سید محمد تدین منشی - م. شهاب منشی - هلی خطیبی

جلسه ۲۴۴

صورت مشروح مجلس پنجشنبه دهم دی ماه هزار و سیصد و چهار مطابق یازدهم جمادی الثانی هزار و سیصد و چهل و چهار

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای تدین تشکیل گردید (صورت مجلس سه شنبه هشتم دی ماه را آقای آقامیرزا شهاب قرائت نمودند)

رئیس - آقای حاج حسن آقا ملک حاج حسن آقا ملک عرضی ندارم

رئیس - آقای یاسائی یاسائی - قبل از دستور